

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani.
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob sobotah.

VOLILCI!

Narodno-socijalistična stranka

Vas vabi na

VOLILNI SHOD

ki se vrši v četrtek, dne 15. marca 1923 ob osmi uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Na volilnem shodu poročata kandidata tov.
Ivan Deržič in Josip Ambrožič.

Ljubljanski centralni volilni odbor NSS.

Rudolf Juvan:

Volilna borba.

Samo še teden dni, in odločiti se bomo morali, komu poverimo svoje zaupanje, da nas zastopa v narodni skupščini. V volilnem boju slišimo dannadan toliko lepih, privlačnih besed, toliko vabljenj, z vsemi mogočimi okraski opešanih programov, da se človek, ki ne živi stalno v volilnem metežu in ki ni izrazito politično opredeljen, res težko odloči, komu naj veruje. Povsem razumljivo je, da vsaka stranka hvali svojo robo in dokler se bo ta borba za volilce vršila v dostojni in programatični formi, temu ni oporekati. Bojim se pa, da stranke šele pripravljajo svoje najtežje baterije in da bo zadnji teden kar smrdelo raznih smrdljivih bomb in granat, ki bodo zopet okužile celo državo in da človek ne bo več siguran, da se v tem političnem smradu ne zažubi. Nekatere stranke bodo brez dvoma poskušile celo s strupenimi plini, a opasnost je, da se z njimi ne zastrupe in uničijo same sebe.

Dosedaj sta si najbolj v laseh SLS in dr. Sušteršičeva skupina. Ne toliko iz programatičnih razlik, temveč ker si imata drug drugemu več kot preveč očitati, ker sta si pač predobri znanci iz za lepih, davnih časov. Zanimiv je tudi boj med internacionalnimi raznovrstnimi socijaldemokrati in komunisti. Nič programatičnega, same osebnosti, samo užaljeno osebno samoljublje in samo boj za mandate. In vse to se vrši na škodo delovnega ljudstva, ker se sedaj to delovno ljudstvo med seboj prepira in tepe za brezvestne muhaste voditelje. Skrajni čas je, da delavstvo samo napravi že enkrat red in pomeče z ljudmi, ki samo razdirajo, mesto da bi gradili.

Tudi vse ostale stranke delajo z neko nervozno naglico in skušajo popraviti, kar so vsled svoje nedelavnosti in brezbržnosti zagrešile. Ako je potrebno, se izognejo celo svoje prave firme, ki seveda ne vleče več in nastopajo pod vabljivimi stanovskimi gesli, — kakor pač kaže.

Neodpušljivo pa je, kar uganja JDS s svojimi namišljenimi naprednimi bloki na deželi. Sedaj je zavilhtel bič tudi gospod Adolf Ribnikar in kar ni mogel zapisati v »Jutru« je napisal v svojem »leibžurnalu« »Domovini«, kjer skuša z dobro premišljeno in rafinirano neresnico premotiti narodno-socijalistične volilce. Ta gospod trdi namreč v svoji »Domovini«, da tvorijo narodni socijalisti skupno z demokrati na deželi napredni blok in da sta nosilca tega bloka na Kranjskem gospod dr. Žerjav in na Štajerskem gospod dr. Kukovec. V drugem članku istega lista se gospod Ribnikar skuša norčevati iz NSS in njenih kandidatov. Vzdržujem se vsake besede in ne bom sledil gosp. Ribnikarju, povem

mu le eno, da si bomo te napade in tak način volilnega boja narodni socijalisti prav dobro zapomnili. Naši volilci so disciplinirani, odločni možje, ki jih tudi »Domovina« ne bo premotila in bodo 18. marca dokazali, katera »neresna« stranka bo napredovala in katera »največja« stranka bo nazadovala. Prav iskreno obžalujem, da se takega načina volilnega boja poslužuje stranka, ki se nazivlje stranka slovenske inteligence. Gospodje, v tem oziru se učite od delavcev.

Prav vse obsodbe je vreden tudi način volilnega boja, katerega so si zamislili klerikalci: razbijanje nasprotnih shodov in dejanski napadi na govornike. To kar so počenjali ubogi nahujskani ljudje na Pučjevem shodu v Črnomlju in kar se je dogodilo našemu tovarišu Rupniku v nedeljo v Šmartnem in v Ljubljani je naravnost škandal. Tovariša Rupnika so dejansko napadli, ga obmetavali s kamenjem, opeko, blatom itd. Nahujskana množica se je na vsak način trudila, tov. Rupnika na mestu ubiti. Gospoda od SLS, vprašam vas, je li to častno za takozvano *najmočnejšo politično stranko*? Ali vas ni sram, da se poslužujete takega načina volilnega boja? Ali vam je že popolnoma zmanjkalo stvarnih, poštenih in pametnih argumentov, s katerimi lahko z besedami pobijete govornika? Ali je volilna borba s kolom in kopitom za najbolj katoliško stranko edino orožje? Daleč smo padli v politični morali, tako daleč, da nas mora biti vse skupaj sram, da je med slovenskim ljudstvom kaj takega sploh mogoče. Najbolj žalostno pa je, da te dejanske napade vodi duhovščina, da ta duhovščina ljudstvo hujska na poboje, mesto da bi ga učila Kristovih nauk. Šmartinski dekan je bil poveljnik te nahujskane množice žensk, ki so kar divje besnele proti našemu govorniku. Daleč smo padli, res daleč. Prezir in zaničevanje takim ljudem, ki so ta dejanja uprizorili in so zanja tudi odgovorni.

Narodni socijalisti ne bomo sledili ne enim, ne drugim, mi gremo dosledno v volilni boj za načela. Nam se ta gonja gnusi in smo trdno prepričani, da bo pri nas v Sloveniji in v celi državi nastal red in zavladalo zadovoljstvo le takrat, ko bomo imeli politične stranke, ki bodo delale v korist ljudstva, ne pa v korist posameznih voditeljev. Nar. socijalisti smo to pot započeli, gremo po njej nemoteno naprej in vabimo v naše vrste vsakogar, ki hoče v tem smislu sodelovati. Tovariši, pokonci glave! Brez bojazni, brez strahu, brez klečplastva, brez podkupovanja bomo zmagali, ker naša pravična stvar mora zmagati. V boj gremo za velike cilje narodnega socijalizma, v boj za odpravo korupcije in nasilja in v boj za srečno, pravično in res svobodno Jugoslavijo. Vsakdo, ki odobrava ta naš program, je dobrodošel.

Politične vesti.

VOLITVE.

V znamenju denarja.

Cisto pravilno, brez vsake korupcije, brez podkupovanja in nasilstev se volitve ne vrše menda nikjer na božjem svetu. Pri kulturnih in pametnih narodih so nepravilnosti, ki se dogode pri volitvah, mološtevilne. Ljudje vedo, za kaj gre pri volitvah, in se enostavno ne dajo siliti, ne podkupovati. Saj mora biti jasno vsakomur, ki le malo misli, da mora imeti tisti, ki kupuje glasove gotove namene. Ti nameni pa ne morejo biti v skladu s koristjo volilcev, ker drugače bi volilcev ne bilo treba podkupovati.

Iz več krajev smo že dobili poročila, da nekatere stranke že pridno dele denar. Po gostilnah že teče vince na račun volitev in kar je najbolj žalostno, ljudje se dajo varati in celo hvalijo one stranke, ki jih podkupujejo. Čim bolj se bo bližal dan volitev, tem več denarja seveda se bo delilo, tem bolj se bo pilo vino.

Čemu se podkupuje?

Menda smo si v tem popolnoma na jasnem, da zastoni njihče nič ne da, sploh pa v današnjem času, ko potrebuje vsak svoje krajcarje. Ker pa se vendar dogaja in se bo pred volitvami dogajalo, da se bo denar delil in sicer navidezno zastoni, je vendar treba pogledati stvari do dna in ugotoviti kje tiče vzroki te velikanske darežljivosti gotovih strank pred volitvami; predvsem pa nam bo treba preiskati, odkod izvira denar, ki se daje in se bo še delil.

Poslanci imajo veliko moč. Oni edini ustvarjajo zakone, oni določajo vse, kar se naj godi v državi. Dobri poslanci bodo napravili dobre zakone, take zakone, da se bo ljudstvu dobro godilo. Slabi poslanci bodo napravili slabe zakone, take zakone, da ljudstvo od njih ne bo imelo nobenih koristi, temveč le občutno škodo.

Recimo, da bi bili v državi sami pametni ljudje, ljudje, ki natančno vedo čemu so volitve in kaj mora njihov poslanec početi. V taki državi bi sploh ne bilo treba shodov in agitacije. Ljudje bi se sestali in rekli: Izberimo si najpametnejše in najpoštenejše ljudi in te pošljimo v parlament. Ti ljudje nam bodo napravili dobre zakone in nam vsem pojde potem prav dobro. — Ako bi bili ljudje v kaki državi tako pametni, bi imeli njeni državljani naravnost zemljski raj. Take države in takih ljudi do sedaj še ni bilo na svetu in sploh je veliko vprašanje, bodo li ljudje kedaj tako pametni, da bi si na zgoraj omenjeni način zbirali svoje poslance.

Mi seveda ne moremo računati z vsaj nekoliko idealnimi razmerami, temveč z razmerami, kakor jih najdemo v naši državi. Kakor povsod, se deli ljudstvo tudi pri nas v dva velika razreda; v razred, ki ima vso gospodarsko moč v rokah, to so veliki posestniki, veliki trgovci, tovarnarji in bogataši. V drugi razred pa spadajo vsi oni, ki nimajo ne posestev, ne denarja, temveč le svoje roke in svojo glavo in si z delom, ki ga vrše za velike posestnike, velike trgovce, tovarnarje in bogataše, služijo svoj kruh. Številno razmerje med tema dvema razredoma je močno neenako. Veleposestnikov, veletrgovcev, tovarnarjev in bogatašev je veliko, veliko manj kakor onih, ki si z delom, bodisi ročnim ali duševnim, služijo svoj kruh.

Veleposestnikom, veletrgovcem, tovarnarjem in bankam je na tem, da služijo veliko denarja, čim več, tem bolje. Da pa morejo zaslužiti vedno več, izkoriščajo do skrajnosti one, ki jim služijo: delavce, uradnike, male obrtnike, male trgovce in male posestnike. Na prvi pogled ni za te, ki morajo delati, nobenega izhoda iz njihovega žalostnega položaja. Njihovi gospodarji delajo z njimi

lahko, kar hočejo. Če ne ubogajo, jih vržejo enostavno na cesto. Kaj naj napravi uboga para? Molči in se da izkoriščati, kolikor se to gospodom kapitalistom ljubi. — Iz tega žalostnega položaja pa je en izhod in tega omogočujejo edino le volitve. Ako se združijo vsi, ki žive od dela svojih rok ali svojih glav, imajo veliko večino napram kapitalistom. Če to ugodnost izrabijo v to, da izvolijo svoje poslance, morajo ti, ker so ravno v večini, ustvariti take zakone, da kapitalistom ne bo več mogoče izkoriščati delavstva. In tega se kapitalisti boje. Kapitalisti se boje, da bi ne prišlo preveč zastopnikov delovnega ljudstva v parlament. V to svrhu izdajajo milijone, da se podkupi nevedno ljudstvo in da voli kapitalistične poslance.

S tem da darujejo milijone, niso izgubili ničesar, nasprotno napravili so velikanski »profit«, ker bodo njihovi poslanci napravili na škodo volilcev take zakone, ki jim bodo izdane milijone desetkrat povrnil.

Recimo, da bi bilo izvoljenih toliko poslancev Narodne socijalistične stranke, da bi imela ta stranka večino. Kaj bi se potem zgodilo? Uvedel bi se takoj povsod osemurni delavnik, uvedlo bi se takoj starostno oskrbovanje, vsak starček bi bil oskrbljen do smrti, nobenemu bi ne bilo treba več beračiti, nihče bi ne smel biti brez službe, vsak bi moral dobiti za svoje delo tako plačo, da bi mu bilo mogoče brezskrbno živeti, malih obrtnikov in trgovcev bi banke ne smele več izkoriščati in daviti itd. itd.

Sedaj pa pride agitator kapitalistične stranke in ponuja tisočake ubogim ljudem. Potreba je velika in nekateri vzamejo denar ter obljubijo, da bodo volili kandidate, ki jim jih je navedel agitator. Če bi ti ljudje vedeli, kako škodo so si napravili s tem, da so se dali podkupiti, bi tega nikdar ne storili.

Vzemimo nekaj slučajev. Hlapec na deželi dobi od samostojnežev 1000 K, da jih gre volit. In hlapec v svoji nevednosti res gre in voli samostojneže. Seveda jih stori isto tisoče in tisoče. Kako so si ti hlapci škodili s tem svojim korakom? Nikdar ne bodo dosegli povprečno osemurnega delavnika, nikdar ne bodo oskrbljeni za časa bolezni in nikdar ne bodo oskrbljeni za starost. Ti hlapci so bili pri vsem tem nedolžni, 1000 kron jih je omamilo in niso vedeli, da jim samostojnež ali demokrat, ali radikal ali klerikalec teh 1000 kron ni dal zastoni, temveč na njihov račun.

Mali kmet se pusti podkupiti. Posledice: Nikdar ne bo dobil zemlje, ki mu je bila obljubljena, ko se je trdilo, da se bodo delila veleposestva.

Mali trgovec in obrtnik sta volila demokrata ali radikala, mogoče sta bila podkupljena ali samo pridobljena s spretno agitacijo. Posledice: Vedno večja odvisnost od bank, samostojnost malega trgovca in obrtnika pojde vsled tega rakom žvižgat, postal bo v svoji trgovini le nastavljenec bank, banke bodo ukazovale, pobirale denar, on bo pa delal. Koliko je trgovcev in obrtnikov že danes, ki so samo hlapci bank in katerim banke lahko zlomijo vrat, kadar le hočejo.

Nihče ne da nič zastoni, še najmanj pa kapitalist. In ako dele sedaj gotove stranke tisočake, tedaj vedi, delovno ljudstvo, da se dele ti tisočaki na tvoj račun in da jih boš samo krvavo plačalo.

Volilni boj.

Čim bolj se bližamo 18. marcu, tem hujši postaja volilni boj. Da je ta boj v prvi vrsti osebni, je pač za vsakega, ki pozna naše razmere popolnoma umevno. Pri ljudeh, ki ne poznajo nobenih idealov, pač ni mogoče najti načelnih bojev. Kjer vladata goli egoizem

in osebno koristolovstvo, volilni in politični boj tudi ne more biti drugačen, kot osebni.

Zanimivo je opazovati, kako so razvrstile naše politične stranke svoje bojne črte. Po zaslugi komunističnih in socialdemokratskih »voditeljev«, kakor so to gg. sodrugi Tone in Ebin Kristan, Bernot, Perič, Nachtigall, Lemež, Fabjančič, Golouh itd. so vrste delovnega ljudstva pri nas tako razbite, da se kapitalističnim strankam, kakor so to Slovenska ljudska stranka, Demokratska stranka, Radikalna stranka, Samostojna kmetijska stranka in Radiceva ter Novačanova republikanska stranka, niti ne zdi vredno napadati socialne demokrate in komuniste. Če dobe ti ljudje kak mandat, tako si mislijo kapitalisti, potem nič ne de, voditelji bomo kmalu imeli v žepu in Tonetu in Ebinu Kristanu, Nachtigallu, Korenu itd., bodo sledili še drugi. Ej, kapitalisti poznajo naše komunistične in socialne demokratske »voditelje«. Ene prevzamejo na svoj »račun« demokrate, druge radikali.

Kapitalistične stranke puste socialdemokrate in komuniste popolnoma pri miru, tembolj pa napadajo Narodno-socialistično stranko, kajti oni prav dobro vedo, da jim je edino ta stranka, kot resnična zastopnica delovnega ljudstva najbolj nevarna. Kapitalisti vedo le predobro, kaj bi se zgodilo, če bi dobila Narodno-socialistična stranka veliko mandatov. Naenkrat bi bil konec izžemanja delovnega ljudstva. Delovno ljudstvo bi dobilo vse svoje pravice.

V narodno-socialistično stranko se zaganjajo združeni kapitalisti, komunisti in socialdemokrati vsaki dan huje. In kakšne grehe ji očitajo? Pravijo, da je to stranka za nič, ker nima denarja, da je majhna, ker je še mlada. To so očitki, ki jih nam predbacivajo dan na dan. S ponosom povemo, da smo revna stranka, to znači našo poštenost. Lahko bi imeli tudi mi denar, kakor ga imajo komunisti in socialni demokrati, ko bi se dali od kapitalistov podkupovati. Nam pa ni za denar, mi hočemo revnemu ljudstvu pomagati, mi ga hočemo iztrgati iz krempljev velikega kapitala, ki ga duši in uničuje. Radi tega nam kapitalisti ne dajo denarja, radi tega nam blagajne bogatašev niso odprte, kakor komunističnim in socialdemokratskim voditeljem. Silno zanimivo je namreč čitati sedaj komunistične in socialdemokratske časopise.

En voditelj predbaciva drugemu, da je podkupljen. Ti gg. sodrugi se morajo dobro poznati med seboj.

Ta je vlekel denar od države, drugi od banke, tretji od kapitalistične stranke i. t. d.

Sedaj si naše delovno ljudstvo tudi samo lahko izračuna, zakaj ni doseglo doslej nobenih uspehov. Nasprotno! Izgubilo je še svoje prej pridobljene pravice. Le čitajte komunistične in socialdemokratske liste. Tam vidite črno na belem, kaj so socialdemokratski in komunistični voditelji delali. — **Nobene kroglice tem ljudem, kajti taki, kakor so bili v preteklosti, bodo tudi v bodočnosti. Mačka ne opusti mišjega lova. Pošteno delovno ljudstvo mora 18. marca s komunističnimi in socialdemokratskimi voditelji temeljito obračunati. Če tega ne stori, potem naj sebi pripiše, če bo živžgal kapitalistični bič po delavskih hrbtih še huje, kakor do sedaj.**

Kapitalistične stranke bijejo v tem volilnem boju boj na dveh frontah. Prvič boj proti lastnim somišljenikom, drugič proti konkurenčnim kapitalističnim strankam.

Klerikalci nastopajo na zunaj navidezno enotno, na znotraj pa se ravšajo in kavšajo, da je veselje. V tej stranki sta dve struji, ena strogo kapitalistična, druga pa pomežikuje socializmu. To je stara klerikalna taktika, da imajo vedno dve železi v ognju. Ker pa so pri nas naši socialdemokratski in komunistični voditelji izdali in prodali delovno ljudstvo, je prišlo to ob vso moč. Klerikalci so to takoj opazili in se sprijaznili s kapitalizmom. Tam je namreč zaenkrat več profita. Tako je danes pri klerikalcih na površju kapitalistična struja, in da se kapitalistom preveč ne

zamerijo, so postavili dr. Gosarja na hladno. Kandidirajo ga v Ljubljani, kjer bo čisto gotovo propadel. Tretjerednik Beltram se zastoni jezi in opominja duhovne očete na velikonočno spoved ter jim predbaciva, da se okoriščajajo z denarijem, ki ga daruje ljudstvo v cerkvene namene. Klerikalcem sta denar in »kšeft« več, kakor velikonočna spoved, ki je, mimogrede povedano, vpejana zato, da imajo neumno ljudstvo bolj na »špagice«.

Liberalci so ločeni na štiri stranke, ki se tako strahovito tepo med seboj za korita, da čisto pozabljajo na klerikalno nevarnost. In ko bi mi ne imeli ženjalnih politikov, kakor sta n. pr. dr. Kukovec in dr. Žerjav, ki se klerikalcev vsaj tedaj spomnita, kadar mislita koncentrirati »napredne« vrste, bi iz naprednih listov niti ne vedeli, da imamo pri nas, sredi med nami, takorekoč pred nosom tudi klerikalce in klerikalno nevarnost. »Jutro« je sedaj silno zaposleno z radikali. Vsaki dan nam pove nekaj novega o tej stranki. Radikalne »Jutranje Novosti« seveda tudi ne molče, in tako izve strmeči jugoslovanski svet iz najverjetnejših virov, kako so gospodarili demokrati in radikali vsa štiri leta našega osvobođenja z državnim imetjem. In ubogo ljudstvo se čudi, zakaj imamo tako težke čase.

18. marc bo pokazal, se li je naše delovno ljudstvo spametovalo ali ne. Ako se ni in ako bo tudi to pot volilo kapitaliste, potem mu pač ni pomoči. Potem bodo prišli še hujski časi, toda delovno ljudstvo bo teh slabih časov popolnoma samo krivo. Sedaj je še čas in 18. marc je tisti dan, ki bo odločil, kaka bo usoda delovnega ljudstva v bližnji bodočnosti.

Ako delovno ljudstvo hoče zboljšati svoj položaj, potem naj voli brez izjeme »Narodno-socialistično stranko«.

Kdor somišljenik NSS, ta naročnik „Nove Pravde“!

Svetovni pregled.

Italijani zapustili Sušak. Pretekli teden so zapustili Italijani Sušak, ki nam je bil prisojen v mirovni konferenci, pa so ga do sedaj imeli zasedenega. Istotako nam je mirovna konferenca priznala Braidico in Luko Baroš tik ob Reki, na kar pa se Lahi doslej niso ozirali. Sedaj se vrše v Opatiji pogajanja med Italijo in našimi zastopniki glede teh dveh krajev. Na vladi je ležeče, da reši od mirovne konference priznano ozemlje!

Jugoslovansko-avstrijska pogodba.

Pred dvema tednoma je posetil avstrijski ministrski predsednik dr. Seipel Beograd. Prišel je tje, da se pogovori z našimi državniki in sklene z njimi pogoje. Hitro potem, ko je zapustil Seipel Beograd, so zagnali naši opozicijski listi strašen hrušč, da je naša vlada prav slabo zastopala interese naše države in naših državljanov. Z eno besedo, Seipel je odnesel iz Beograda naravnost velikansko zmago nad našimi državniki.

Naše časopisje poznamo do dobra, zlasti še demokratsko, in vemo, da se temu časopisju ne more nič verjeti, ker mu ni za resnico, temveč le za strankarstvo. Mi pa nočemo lagati, temveč hočemo prinašati v svojem listu le čisto resnico. Hoteli smo se o celi stvari natančno poučiti. Radi tega nismo do sedaj o Seiplovem posetu in o njegovi zmagi ničesar poročali. Danes pa vemo, čemu je prišel dr. Seipel v Beograd, in kaj vse je v Beogradu dosegel.

Naša država je imela z Avstrijo več zadev urediti. Po prevratu je ostalo več naših stvari v Avstriji, predvsem na Dunaju. Povsem naravno. Dunaj je bil glavno mesto Avstrije, in na Dunaju je bilo osredotočeno vse gospodarsko življenje. Naši denarni zavodi so vlagali preostali denar v dunajske denarne zavode, vsa industrijska podjetja na našem ozemlju so imela svoje uprave na Dunaju itd. Kakor nam, se je godilo tudi Čehom in Poljakom. Ker pa pri nas ni nobene resnosti v politiki in cela naša politika ni nič drugega, kakor stremljenje posameznih ljudi

po koritu, se za naše gospodarsko imetje v Avstriji ni nihče brigal. Povsem umevno. Ker prevladuje strankarstvo, ne pridejo na površje politiki, ki kaj znajo, temveč politiki, ki znajo najbolj kričati in ki imajo najbolj trdo kožo. Uradnikov, ki bi kaj znali, v Beogradu nimamo, ker pri nas je že tako, da postane v Beogradu merodajen uradnik le oni, ki je pripadnik tiste stranke, ki je slučajno na vladi. Nihče ne vpraša, razume li tak merodajni uradnik kaj ali ne, glavno je, da je dober pristaš in agitator vladajoče stranke.

Tako pri nas nismo imeli prav nikogar, ki bi se brigal za koristi državljanov.

Pri Čehih je bila stvar popolnoma druga. Prvič je češki narod politično zrel in volijo med drugim tudi poslance, ki kaj razumejo, drugič pa imajo Čehi uradnike, ki morajo kaj znati. Tako so se Čehi pravočasno brigali za svojo imovino v Avstriji, rešili so svoje premoženje tako izborna, da so Avstrijci radi tega še danes nanje hudi.

Taka razlika je med evropsko državo, kakor je Češka in med balkansko državo, kakor je naša.

Kakor rečeno, pri nas nihče ni imel časa, ne smisla, ne znanja, da bi rešil težke milijone našega premoženja v Avstriji. Demokrati in njihovi zaveznički, ki so bili na vladi, so, kakor si sedaj drug drugemu očitajo, gledali samo na to, da so kradli državni denar in si polnili žep. Uradniki v Beogradu, sami Srbijanci seveda, pa deloma niso znali niti ne brati, kaj šele pisati, pač pa so znali biti dobri strankarji in to je zadostovalo. Kdo naj se briga za premoženje drugih, so si mislili, vsak naj gleda na svoj žep, kakor so to delali državotvorni demokrati.

Avstrijci so dolgo čakali, da se bo naša vlada ganila, toda čakali so zastoni. Ko so nazadnje videli, da je pri nas vse narobe, da se nihče ne zanima za gospodarski dobrobit svojih državljanov, da je pri nas vse samo strankarstvo in duševna plitvost, so počakali ugoden trenutek in sami načeli to vprašanje. Ugodni trenutek za Avstrijo je prišel, ko je prišla na vlado samosrbska radikalna stranka. Avstrijci so dobro vedeli, da ti ljudje, razum strankarstva ne razumejo ničesar, posebno pa še, da se jim o razmerah v Sloveniji niti ne sanja. In pri pogajanjih z Avstrijo je šlo predvsem za Slovenijo, ker le Slovenija je bila prej pod Avstrijo, torej je slovensko premoženje je prišlo tukaj v poštev. In v resnici so izbrali Avstrijci pravi trenutek.

Seipel je pripeljal seboj prvovrstne strokovnjake, ljudi, ki nekaj razumejo in ki nekaj znajo. Tem možem so stali nasproti naši revčki, kakor mali otroci. In Avstrijci so dosegli vse, kar so zahtevali. Joj, kako so se morali ti Avstrijci smejati beograjski neumnosti! Zmaga Avstrijcev nad našo vlado, je bila popolna. Ako povemo, da je bila z Seiplovo zmago zadovoljna celo »Arbeiter-Zeitung« je povedano dovolj. Seipel je klerikalec in »Arbeiter-Zeitung« vodi proti njemu neizprosno boj, toda z njegovim beograjskim uspehom je tudi »Arbeiter-Zeitung« zadovoljna.

Kaj je dosegel Seipel?

Naše hranilnice in zadrage so vložile pred in med vojno veliko milijonov denarja v avstrijske denarne zavode. Ti milijoni so bili vloženi v zlatih krogah. Po prevratu naši denarni zavodi teh svot niso mogli dvigniti, ker tega Avstrija ni dopustila. Pri nas so po prevratu dali vse premoženje in vsa posestva Nemcev pod državno nadzorstvo. Avstrija je odgovorila s tem, da je dala Avstriji se nahajajoče premoženje naših ljudi tudi pod svoje drž. nadzorstvo. Da torej naši ljudje svoje premoženje po prevratu niso mogli prenesti iz Avstrije k nam, je zakrivila naša vlada. Ker so se uvedli v obeh državah sekvestri, je bilo potrebno, da se sekvestri (drž. nadzorstvo) odstranijo. To je bila torej ena točka pogajanj.

Naši denarni zavodi in druga gospodarska podjetja, ki so imela denar v Avstriji, pa ga po prevratu niso smela dvigniti, bi ga morala sedaj dobiti nazaj v isti valuti, v kateri so ga svoj čas vložila, torej v zlati valuti. In na-

ša vlada bi se morala postaviti na stališče, da mora Avstrija plačati našim državljanom vse, kar imajo pri njej pred in medvojnih vlog v zlati valuti. In kaj je zahtevala naša vlada?

Nič. Gospodje tega enostavno niso razumeli. Razumejo se samo na strankarsko politiko in korupcijo. In Avstriji je uspelo, da bo plačala za sto zlatih predvojnih kron 32 jugoslovanskih, to je približno 30 zlatih vinarjev. Naš državljan, ki je torej vložil pred in med vojno 100 zlatih kron, bo dobil sedaj nazaj 30 zlatih vinarjev. Da Avstriji poskakujejo od samega veselja, to je pač samoobsebi umevno. Tako delajo naši politiki državno politiko. Tako kradejo svojim državljanom denar iz žepa.

Toda tega še ni dovolj!

Zapravili so slovensko premoženje, pozabili pa tudi topot niso na svoje lastne žepce. Avstrija je imela veliko številno delnic bosanske industrije. Te delnice je pokupila pri pogajanjih naša vlada oziroma njeni zastopniki za 10 milijonov dinarjev. Te delnice bi morale priti na trg. Toda kdor pozna naše vladinove, ta ve, da teh ceno kupljenih delnic ne bo na trg, temveč, da si jih bodo porazdelili med seboj in tako prišli v posest ogromnega premoženja. Da so pa dobili te delnice razmeroma poceni, so izdali slovensko premoženje.

Tako se dela pri nas. Žalibog, da nimamo dovolj prostora, da bi mogli vsa ta jugoslovanska-avstrijska pogajanja popolnoma razkrinkati in smo se morali omejiti le na to, da smo povedali, kako škodo nam je napravila vlada.

ČEHOSLOVAŠKA.

Stanovanja in hišni gospodarji. Kakor povsod, tako je tudi na Čehoslovskem stanovanjsko vprašanje in vprašanje stanarine silno pereče. Hišni gospodarji so hoteli zvišati stanarine, ker pa jim vlada tega ne pusti, so sklenili predlagati vladi, da se naj stanovanja podražijo, oziroma da se sprejmejo vse hiše v državno upravo. Vlada še na ta predlog ni odgovorila, gotovo ga bo pa odklonila. Ideja sama je pa gotovo prav originalna.

Narodni soc. poslanci posetijo Dunaj. Češka narodno-socialistična stranka na Dunaju je povabila češke nar. soc. poslance, da naj prirede na Dunaju več predavanj. Narodno-socialni poslanci na Češkem so se temu povabilu odzvali in bodo zaporedoma posetili dunajske tovariše, ter tam predavali. Zanimivo je, da je bil povabljen tudi češki soc. dem. Nemec, ki se je povabilu odzval ter bo na Dunaju 3krat predaval narodnim — socialistom.

POLJSKA.

Narodnosti na Poljskem. Kakor smo že večkrat poročali, živi na Poljskem več narodov in tako Poljska ni narodno-enotna država, kakor n. pr. Jugoslavija. V poljskem parlamentu se je izjavil te dni naučni minister, da proučuje vlada ustanovitev manjšinskih šol. To da je baje veliko in težko vprašanje, kajti vlada se bo morala ozirati na 10 jezikov.

Smrtna kazen za verižnike. Na Poljskem bodo uvedli za verižnike smrtno kazen. Tozadevni zakon se že izdeluje.

AVSTRIJA.

Avstrija pod kuratelo. Avstrija prihaja vedno bolj pod kuratelo. Lansko leto ji je dala ententa komisarija, ki mora paziti, kako gospodarji Avstrija z denarijem. Ker imajo avstrijske drž. železnice vedno več dolga, bo postavila sedaj ententa komisarija za drž. železnice, ki bo pazil na gospodarstvo državnih železnic. Komisarjem bo imenovan ameriški polkovnik Causey. Ker pa tudi tobačne tovarne ne delajo tako, kakor bi bilo potrebno, bo ententa imenovala tudi komisarija za tobačne tovarne. Tako prihaja Avstrija polagoma pod popolno kuratelo. Ententa se ne da goljufati, kakor se dajo Balkanci.

THE REX Co., Ljubljana
Gradišče 10. • Telefon št. 268 int.
Razmnoževalne aparate:
Apolograph v vseh velikostih.

Poročila z dežele.

Šoštanj. Z veseljem ugotavljamo, da je pri nas volilni odbor kraj. org. NSS pridno na delu. Na vseli voglih, kjer se stekajo glavne ceste proti mestu, v vseh gostilnah, bodisi v mestu samem ali po deželi so nalepljeni plakati NSS kot prvi oznanjevalci bližajočih se volitev. — Veliko veselja in hudomušnih opazk je izzval slučaj, da je JDS vposlala enemu izmed naših tovarišev kup lepakov, da jih nabije po mestu in okolici. — To si boste pa že morali sami oskrbeti, komodni gospodje! Saj je za take posle g. Gumze kaj pripraven!

Marenberg. Kako se demokrati boje resnice in kakšni so v resnici, je jasno pokazal shod, ki ga je priredila tukaj v nedeljo dne 25. februarja JDS. Iz radovednosti se ga je udeležilo tudi par naših pristašev. Ker so govorniki nesramno zavijali resnico ter kazali demokrate v drugačni luči kot so v resnici, je padlo izmed zborovalcev par medklicev. Vstal pa je takoj predsednik shoda ter izjavil, da dobi po govoru kandidata vsak besedo in se naj vsled tega medklici opuste. Zborovalci so verjeli tem besedam; ko pa je končal prvi govornik ter se je socialista Bojt oglašil k besedi, je izjavil predsednik, da se vrši debata, ko bodo govorili vsi demokrati govorniki. Ko pa so ti prečitali svoje govore, je predsednik naglo zaključil shod. Zborovalcev se je polastilo vsled tega, ker so demokratije požrli dano besedo, razburjenje in slišati so morali več pikrih besed, iz katerih so spoznali, da jim je tudi v Marenbergu, kakor drugod — odklenkalo. Najlepše pa je pokazal pravo demokratsko ljubezen do nameščencev naš župan Predan, ko je začel na nekega uradnika, ki dela, — ne zase, ampak za splošnost — po 14 ur na dan vpiti: »kaj boste vi govorili! Mi vas plačujemo!« Takšna je bila ves čas ljubezen demokratov do nameščencev, ki je kulminirala v besedah: »Molči in gaj!« Zato pa bodo tudi dne 18. marca vedeli, kaj jim je storiti in bodo vsi glasovali za listo tovariša Brandnerja. — Ej, gospodje demokrati, Predan in Kolšek sta slaba nosilca vaše firme! Pa, tem bolje za nas!

Maribor. — Shod socialnih demokratov v Mariboru je bil zelo klavern. Čeprav so 14 dni bobnali na shod z velikimi plakati, je bila udeležba tako pičila, da se je mogel shod pričeti šele eno uro po napovedi. Kristanov učenec Golouh je hodil med tem zelo potrt gori in doli. Vidi se, da delavstvo zapušča te čudne voditelje, ki so izdali delavske interese ter po delavskih hrbtih splezali do korit. Anton Kristan, Ethin Kristan, Miha Koren, Jože Nachtigall — cela vrsta jih je! Kdo nam jamči, da so ostali Kristanovi učenci boljši? Zato jih delavstvo zapušča in se oklepa narodnih socialistov, češ: ti edini so pošteni!

Brivec Novak v Mariboru. Slučaj brivca Novaka bo ostal zapisan v zgodovini strank kot dokaz, kako gotovi ljudje pojmujejo poštenost. Od naše stranke je dobil mandat in ko se je izneveril stranki s tem, da je začel agitirati za dr. Kukovca, ga je stranka pozvala, da odloži mandat obč. svetovalca. Mož tega ni storil, pač pa je vprašal obč. svet, če to lahko stori, kakor da bi bil sprejel mandat od obč. sveta in ne od volilcev, pristašev narodno-socialistične stranke. Pri tem je čudno to, da so demokrati in soc. demokrati glasovali za to, da Novaku ni treba odložiti mandata, čeprav se je izneveril svoji stranki. Po menju teh gospodov izvoljeni zastopniki vsi lahko tako naredo, kakor Anton in Ethin Kristan in Novak, volilci pa da nimajo niti pravice, da bi odpoklicali svoje mandatarije. Lepi bratci so ti demokrati in soc. demokrati, zato se tudi nič ne napadajo med seboj. Toda 18. marec jih bo obsodil. Novak pa naj se nikari ne čudi, če bomo nanj kazali kot na izdajco v listih in na shodih.

Za naše viničarje.

Viničarji ogoljufati vas hočejo! Tako pišejo gospodje socialni demokrati v svoji »Enakosti« z dne 2. marca t. l. št. 9. Toda, kar človek najraje stori, o tem tudi najraje govori! To svojo trditve hočem podpreti ravno z ozirom na citirani nadpis, pod katerim hočejo socialni demokrati dokazati, da so se edino oni borili za odpravo viničarske bede, da so predložili novi viničarski red vladi, da so oni

izposlovali pri pokrajinski upravi anketo, ki bi naj viničarski red končoveljavno revidirala, ter da je podpisani Žnuderl nastopal proti viničarjem itd.

Sleherni viničar, kakor tudi sploh vsakdo dobro ve, da prihajajo socialni demokrati vedno le ob volitvah z zalogo svojih obljub. Pred zadnjimi volitvami leta 1920 so naenkrat opazili, da bi bilo umestno razširiti svoje koritarske ideje med viničarski stan, izposlovali so nekaj brezuspešnih anket, pri katerih so zahtevali že nekako socializacijo posestev in ker to ni uspelo, so šli ven na shode in so obljubljali viničarjem kar cele viničarije, ako bodo volili socialdemokratične poslance. Seveda je to zatiranim viničarjem kaj krasno zvenelo na ušesa in mnogi so takrat celo trdili svojim gospodarjem ob času trgatve: »Letos še berete vi, prihodnje leto bomo pa mi.« Čisto jasno je, da se takih umazanih igrac poslužuje le popolnoma brezvestna organizacija, ki ji gre zgolj za korita. To videč so se mi začeli viničarji pritoževati nad svojo usodo, ter me naprosili, če bi hotel jaz vzeti zadevo v roke. Njihovi želji sem se odzval in ustanovil dne 19. febr. 1922 strokovno organizacijo viničarjev, katere predsednik sem še danes.

Odveč je povdarjati, da so me kljub skromnim zahtevam posestniki vinogradov napadali na shodih dejansko ter iste razbijali z nožem v roki, zadnji čas celo s krampi, guojnimi vilami, lopatami in drugim orodjem zato, ker sem povedal vsakemu v obraz, da nima pravice odirati svojega bližnjega sebi v korist, kar je zlasti hudo zabolelo pristaše pobožnih kapitalističnih strank. Toda, ker se drznejo gospodje socialni demokrati trditi, da so oni dosegli končno anketo za novi viničarski red, ter da sem se jaz postavil ob stran vinogradnikov proti viničarjem, smatram za potrebno, da to socialdemokratično laž izpodbijem z dokumentarnimi dokazi.

Končoveljavno anketo za revizijo starega viničarskega reda je sklicala pokrajinska uprava radi neštetih resolucij, ki smo jih pošiljali iz vseh društvenih shodov, nadalje na situacijska poročila tukajšnjega okrajnega glavarstva, zlasti pa na podlagi viničarskega kongresa, ki ga je sklicalo načelstvo viničarske organizacije dne 11. junija 1922 in kateremu je prisostvoval kot zastopnik pokrajinske uprave tedanji poverjenik za socialno politiko gospod Ribnikar. Torej na tak način je prišlo do končoveljavne ankete, ki se je vršila dne 8. julija 1922 v Mariboru in nič drugače.

Da se je bilo potreba na tako važno anketo temeljito pripraviti, je samoobsebi umljivo, zato sem se podal že prejšnji dan, to je 7. julija najpoprej k g. Krokepu, kot glavnemu funkcionarju jugoslovanske strokovne zveze, katera organizira viničarje zlasti v ljutomerskem in ormožkem okraju, potem pa še k tajniku Kmečke delavske zveze, ali socialdemokratiški stranki, da se snidemo popoldne ob četrty uri v pisarni načelstva SOV k predhodni konferenci, da nam bo drugi dan pri anketi lažje nastopati. Prvi kakor drugi je obljubil, da se sestanka gotovo udeleži, toda čakal sem ju do 8. ure zvečer zaman. Gospod Krokep se tudi ankete ni udeležil, pač pa na to ni pozabil gospod Bahun, kateremu se je popoldne pridružil še g. poslanec Golouh ter mu pomagal mlatiti prazno slamo. Dokaz temu je, da sta ta dva, ki se o viničarskem vprašanju razumeta toliko, kakor zajec na boben, predlagala v paragrafu 18, da naj dobi viničar 3 procentne tantijeme od vsega pri viničarji pridelanega vina šele o Martinovem, dočim sem jaz to izpodbijal z zahtevo, da mora to dobiti viničar takoj, ko se preša (namreč mošt), kar sem utemeljeval s tem, da mora imeti viničar garancije, da je res dobil kapljico iz grozdja, ne pa iz jabolk ali celo iz studenca, kar se bo sicer dogajalo in kar bo dajalo povod sumničenju in pravljanju. Istotako sta ta dva veleuma trdila, da ni treba v viničarskem redu posebej povdarjati, da ima viničar pravico do vporabe hlevov, ker zadostuje za to že pravica do reje živine. Torej, če ima delavec pravico do plače v denarju, ima po mnenju poslanca Golouha tudi pravico do fine usnjate denarnice, ker se denar shranjuje v denarnici. Takih budalosti sta imela ta dva gospoda socialdemokrata polne žepe, in danes se hudejate nad tem, da sem nastopal proti njima, ki sta povzročila, da so se sprejeli razni paragrafi, ki so za viničarja naravnost uničujoči. Kdor želi, se lahko v moji pisarni prepriča iz zapisnika, da je tako in nič drugače.

Toliko resnici na ljubo, da bodo naši viničarji vedeli ceniť zasluge, ki prihajajo iz Golouhovega in Bahunovega političnega

diletantstva. Za načelstvo Strok. org. viničarjev v Mariboru. Konrad Žnuderl t. č. predsednik.

Naše skrinjice

18. marca so:

V Ljubljani

2. (druga)

Za volilno okrožje bivše Kranjske

4. (četrta)

Za volilno okrožje bivše Štajerske s Prekmurjem

9. (predzadnja)

V Zagrebu

5. (peta).

Tedenske novice.

Shodi NSS v nedeljo 11. marca.

V Zagrebu ob 10. uri dopoldne govorita posl. Deržič in dr. Ivo Politeo.
V Bohinjski Bistrici ob 11. uri dop.
Na Jesenicah ob 10. uri dopoldne.
V Kranju ob 9. uri dopoldne.
V Radovljici ob 11. uri dopoldne.
Na Bledu ob 3. uri popoldne.
V Žirih dopoldne.
V Trbovljah dopoldne.
V Zagorju ob Savi ob 3. uri pop.
V Črnomlju dopoldne.
V Metliki popoldne.
V Trebnjem popoldne.
V Leskovcu pri Krškem ob 7. uri zjutraj.

V Krškem ob 10. uri dopoldne.
V Št. Vidu nad Cerknico dopoldne.
V Dobovi ob 3. uri popoldne.
V Brežicah ob 8. uri zvečer.
V Slovenjgradu ob 9. uri dopoldne.
V Podgorju ob 3. uri popoldne.
V Št. Janžu pri Dravogradu dop.
V Meži ob 3. uri popoldne.
Pri Sv. Barbari v Haložah ob 9. uri dopoldne, govorita posl. Brandner in Žnuderl.
V Mostah pri Ljubljani se vrši v sredo, dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri Pečarju javen shod.
V Kočevju se vrši shod 16. t. m. zvečer.

V Ljubljani se vrše shodi:
Za Kolizejski okraj: 10. t. m. »pri Kačiču« na Dunajski c., 13. t. m. »pri Novem svetu«; za Dvorski okraj: 12. t. m. »pri Zlatorogu«; za Št. Peterski okraj in Udmat: 12. t. m. »pri Zupančiču«, 14. t. m. »pri Pua«; za Šiško 14. m. »pri Križu«; za Št. Jakobski okraj: 10. t. m. »pri sodčku«, 11. t. m. »pri Mokarju« na Barju ob dveh popoldne, pri tem ko se vrše vsi drugi navedeni shodi ob 8. zvečer. Med drugimi bosta govorila na shodih tudi kandidata tov. Deržič in Ambrožič.

Tovariši ljubljanski volilci!

Udeležite se polnoštevilno volilnih shodov, ki se vrše v soboto, dne 10. t. m. v gostilni Kačič na Dunajski cesti, ob 8. uri zvečer, v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »Zlatorog« v Gosposki ulici in isti dan ob 8. uri zvečer v gostilni Zupančič na Ahaclevi cesti. Pripeljite na shode svoje prijatelje in somišljenike!
»Jutrove« laži. Večkrat smo že poročali, da se sme »Jutro« presneto malo verjeti, pri političnih vesteh pa sploh nič. Sedaj se je začelo tudi v gospodarskem delu kar na debelo lagati. V svoji številki z dne 27. februarja t. l. piše namreč, da se je v naši državi do sedaj na novo zgradilo 5922 km železnice. Vsak človek ve, da naša država še dosedaj ni zgradila na novo niti kilometra železnice, le »Jutro« ve o 5922 km. Menda grade v Srbiji neko ozkotirno železnico, toda o tem se nemara samo piše. Liško železnico je začela graditi še Avstro-Ogrsko. Da, da, »najboljši« list »Jutro« sliši, kako trava raste. In na tak časopis se ljudje še naročajo!

Podoficirska šola v Zagrebu. Vojno ministrstvo je odločilo, da se dne 10. maja 1923 sprejme kot gojence v IV. pešadijsko podoficirsko šolo v Zagrebu 450 mladencev, ki niso mlajši od 17 in ne starejši od 21 let, so naši državljani in neženjenj, izvršili najmanj 4 razrede ljudske šole ter predlože kolkovano prošnjo z vsemi po-

trebnimi dokumenti do 25. aprila 1923. Načinčnejši pogoji so razvidni iz razglasov, ki so jih dobili vsi občinski uradi, okrajna glavarstva, komande polkov in vojaški okrožji. Komandant pukovnik: Mil. I. Radosavljevič.

Redni občni zbor izvršilnega odbora združenja vojnih invalidov v Ljubljani se bo vršil dne 11. marca ob 8. uri zjutraj v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Vsi člani in delegati se vabijo, da se udeležijo zbora v polnem številu. Izvršilni odbor.

Smrtna nesreča v premogokopu. — V hrastniškem premogokopu je raztrgal zračni pritisk pri razstreljevanju glavo rudarja Hrašanu. Svoje tovariše je nesrečnež še pravočasno opozoril na nevarnost, sebe pa ni mogel več rešiti.

V Trbovljah je poparila 10 letna deklica svojega 2 letnega bratca s kropom tako nesrečno, da je revček umrl v ljubljanski bolnici.

Čevlje kupujte od domačih tovarov. — Čevlje kupujte od domačih tovarov, tvrdke Peter Kozina & Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Mladinski vestnik.

Društvo »Mladost« je ustanovilo svoj prvi športni odsek, ki že prav pridno zbira prispevke v ta namen. Vendar pa so to tako ogromni stroški za tako mlado organizacijo, da brez zunanje podpore ne bo kmalu imela tega, kar je potrebno za prvo silo. Zato se odbor tem potom obrača na vse naše organizacije »Bratstva« in na vse somišljenike, na vse, ki jim je pri srcu naša mladina in šport, da nam prisrčno z malimi prispevki na pomoč. Odbor je pooblastil upravo »Nove Pravde«, da sprejema vse prispevke, ki jih bomo tudi redno objavljali v listu. Pripominjamo, da bo imel naš športni odsek prvi svoj javni nastop ob času našega kongresa.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta ted.	Pr. ted.
	Dinarjev.	
100 švic. frankov stane	1695.—	1950.—
100 fran. frankov stane	542.50	624.—
100 laških lir stane	432.—	492.—
100 čeških kron stane	270.—	307.—
100 nemških mark stane	0.40	0.46
100 poljskih mark stane	0.20	0.23
100 avstrijskih kron stane	0.13	0.14
100 ogrskih kron stane	3.05	3.35
100 bolgarskih levov stane	51.0	59.50
100 angl. funtov stane	42.600.—	48.800.—
100 dolarjev stane	8.700.—	10.175.—

Razpredelnico čitajte tako: Ako hočete kupiti n. pr. 100 lir, morate dati ta teden zanje 432 dinarjev, prejšnji teden pa je stalo 100 lir 492 dinarjev.

Curiška borza.

	švicarskih frankov.	
	6. marca 27. febr.	
100 dinarjev je stalo	5.90	5.15
100 fran. frankov je stalo	32.67	32.90
100 laških lir je stalo	25.65	25.75
100 čeških kron je stalo	15.75	15.75
100 nemških mark je stalo	0.02	0.02
100 poljskih mark je stalo	0.01	0.01
100 avstr. kron je stalo	0.0075	0.0075
100 ogrskih kron je stalo	0.18	0.18
100 bolg. levov je stalo	3.10	3.10
100 dolarjev je stalo	535.—	532.50
100 angl. funtov je stalo	2516.—	2507.—

LISTNICA UPRAVE.

Naročniki in čitatelji našega lista naj blagovolijo vzeti na znanje:

»Nova Pravda« bo izšla prihodnji teden štirikrat. Trikrat za vse naročnike, to je 13., 15. in 16. marca ter bo prinašala tudi naš roman »Tajinstveni morilec deklet«, enkrat, in sicer 17. marca pa samo za ljubljanske naročnike!

Naročniki, ki so bili z naročnino v zaostanku, so se odzvali naši prošnji v obilnem številu, tako da smo s plačevanjem zaostankov precej zadovoljni. So pa še taki, ki se našemu pozivu niso odzvali in menimo, da so to prezrli. Zato jih prosimo, naj nam takoj plačajo zaostanek; ako tega ne zmorejo naenkrat, pa naj vposlže vsaj polovico ter nam sporoče, da bodo plačali v obrokih. Kdor se temu našemu zadnjemu opominu ne bo odzval, prihodnje številke ne bo več dobil, njegov zaostanek pa bomo morali iztirjati drugim potom.

Za naš tiskovni sklad so darovali v zadnjem času: Člani ptujske kraj. org. NSS tovariši: A. Blažek 100 Din, J. Tobišas, E. Sigl, Fr. Šafar, Fr. Lenarčič, A. Medved in A. F. po 50 Din, M. Zelenko 25 Din, Blaž Traveržan 12.50 Din; skupaj 437.50 Din. Razun ob tej priliki je vposlal trgovec g. A.

Medved po tovarišu Orlu že prej 25 Din za tiskovni sklad. Posnemajte! — Kraj. organ. NSS Dobrova pri Jesenicah je nabrala prispevke od sledečih tovarišev: J. Bratuž, J. Artnik, Jos. Stankovič in Peter Kobler so darovali po 10 Din, Mih. Luznar 5 Din, skupaj 45 Din. — Iz Litije smo prejeli od Z. Borštnarjeve 3 Din, Nik. Krljkarja, Ant. Černigoja in Fr. Gorenca po 4 Din, skupaj 15 Din. — Tovariš Ivan Bačun je daroval 6 Din. — Naši vrli Ribničani so nabrali zopet po nedeljskem shodu 4. t. m. 93 Din. — Vsem zavednim tovarišem priručna hvala! Nadalje smo prejeli od tov. Ant. Ostan-ka 10 Din za poškodovanega tov. Rovana v Kočevju. Tov. Miklavčič naj blagovoli ta znesek izplačati ter s pri nas deponiranim denarjem razpolagati.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Da ustrežemo prošnjam in željam zla-sti naših c. čitateljic, bomo po volitvah pri-občili kratko vsebino našega romana »Ta-jinstveni morilec deklet« iz onega dela, ki ga je svoj čas priobčila »Jugoslavija«. Pri tem opozarjamo naše čitatelje tudi na to, da je roman še zelo obširen, da ga bomo priobčevali še dolgo in da postaja šele se-daj res prav zanimiv. Za pozneje imamo pripravljeno že nekaj povsem novega, kar še ni prinesel doslej noben slovenski list. Ta novi podlistek bo pa skrajno privlačen, napet in velezanimiv.

Zaradi pomanjkanja prostora smo mo-rali za pol mesca ukiniti podlistek »Zgodo-vina francoske revolucije«. V številki 12 bomo z njim nadaljevali.

Modna trgovina

A. Šinkovic nasl. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19
priporoča svojo zalogo

pletelih jopic,
rokavic,
nogavic
in zimskega perila
Zelo ugodne cene!

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani
Odgovorni urednik Anton Brandner.



Poslušajte

dobro in za-pomnite si, da kupite radi velikanskega nakupa direkt-no iz največjih svetovnih to-varn sukno, volno, cefir, platno, hlačevino, robce, ter sploh vso ma-nufakturno robo najceneje v vele-trgovini

R. STERMECKI, CELJE.
Cenik zastoni. Cenik zastoni.

Imaš ti solčne pege, zajedavce, nabore, ogerce?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in roke?

Uporabljaljaj Elza obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi v zimi in vetru?

Uporabljaljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali želiš imeti kožo belo, mehko, čisto in zdravo?

Uporabljaljaj Elza lilijno-mlečno milo!

Ali tožiš o izpadanju las, prhuti in osive-lost?

Uporabljaljaj Elza pomado za rast las!

Ali želiš bujne mehke in lepe lase?

Uporabljaljaj Elza pomado za rast las!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš, da te povsod radi vidijo? Ali hočeš, da te veseli tvoja slika v zrcalu? Poskusi prave Fellerjeve Elza preparate in kmalu bodeš rekel tudi ti kakor vsi:

TO je ono pravo!

Išči v vseh poslovnih samo **prave** Elza preparate od lekarnarja Feller. Naročiš naravnost, tako stane s pakovanjem in pošti-nino, če denar naprej ali po povzetju:

2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 Din,
2 velika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast las 25 Din,
4 velike kose Elza lilijnega mlečnega mila 35 Din.

Različno: Lilijno mleko 6 dinarjev; brkomaz 3 dinarje; najfinejši Hega-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinejši zobni prašek »Hega« v patent-dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečkah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečkah po 2 dinarja; sachet (dišava) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 pisem 12 dinarjev; najfinejša parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev, Elza-katranovo milo 5 dinarjev. Za različne predmete se pako-vanje in poštnino posebe računa.

Na te cene se računa še 5%, doplatka, Naročilna pisma adresirati:

Lekarnar E. V. FELLER, STUBICA DONJA
Elzatrg št. 357, Hrvatsko.

PALMA
kaučuk potpetnike
in potplate



Za vsa plesarska dela, lakiranje vozni koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6.

Zbirka opernih in operetnih tekstov.

Izšli so sledeči zvezki:

- Štev. 1. Tajnost.
2. Jenufa.
3. Seviljski brivec.
4. Gorenjski slavček.
5. Mefistofeles.
6. Prodana nevesta.
7. Nižava.
8. Vrag in Katra.
9. Čarostrelec.

Izdala in založila

»Zvezna tiskarna in knjigarna«
v Ljubljani, Wolfova ul. 1.
Vsak zvezek stane 3 Din.

Ljubljanska kartonažna tovarna

J. BONAČ-sin
v Ljubljani

izdeluje vsakovrstne kartonažne in pa-pirne embalaže za lekarne, kemične to-varne, specerijske, kolonijalne, modne in toaletne trgovine, slaščičarne itd.
Brzjav: Bonač, Ljubljana. Telefon interurban št. 307.

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in specerijske robe

Tvrda ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

A. LEČNIK
juvelir in urar.

CELJE, Glavni trg 4.

Gradbeno podjetje

Ing. DUŠIČ in DRUG.

Ljubljana, Bohoričeva 20.

Konfekcijska tovarna

Fran Berenda & Cie., Ljubljana

Pisarna: Emonska cesta 8. telef. interurb. 318.
Tovarna: Erjavčeva cesta 2. nasproti dram-skega gledališča. Telefon interurb. 294.
Najmodernejša in največja tovarna moških dečjih in fantovskih oblačil.

Konkurenčne cene.

NAZNANILO.

P. n. občinstvu ter znancem, prijateljem in potujočemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva odprla v sredo, dne 28. [vsvečana t. l.]

v novi palači Ljubljanske kreditne banke nasproti glavne pošte v Ljubljani

prvovrstno kavarno „EMONA“.

Sklicujeva se na najino dolgoletno prakso, upava cenjene goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti, ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

Jan in Kati Fiala.

Restavracija se odpre nekaj dni pozneje, kar se bo naznanilo sl. občinstvu v vseh naših listih.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1 :: (prej Slovenska eskomptna banka)

Kapital in rezerve Dinarjev 17.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavi: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

ZALOGA ČEVLJEV

lastnega izdelka

DRAGOTIN ROGLIČ

MARIBOR, KOROŠKA C. ŠT. 19

I. nagrada in zlata kolajna obrtne razstave, Maribor 1922.

„KARO“

Varstvena znamka.

O. BERNATOVIC
Ljubljana, Mestni trg 5.

O. BERNATOVIC

Konfekcijska trgovina

KOPRIVNIŠKI:

Pero in kladivo.

Pero, znak umstvenega delovanja, in kladivo, simbol težkega telesnega napora, se družita v grbu NSS. Duševni in telesni proletarec, oba zaničevana, tepšana in izkoriščana, si podajata roke v težki borbi za vsakdanji kruh.

Nekdaj je bilo drugače. Še niso daleč za nami časi, ko se o duševnem proletariatu ni dalo prav govoriti, ko se je študij kolikortoliko izplačal, ko si je mogel prizadeven mož peresa pošteno zaslužiti, kar je rabil za življenje. Takrat so bile bele vrane duševni delavci, ki so se zavzemali tudi za težakove žulje, ostali so se prištevali med meščanske sloje. Danes je omenjena razlika izginita. Po zaslugi »jugoslovanskih« izkoriščevalcev je velika večina duševnih in telesnih delavcev slabo oblečena, njih stanovanja so vlažna in mrzla, njih otroci razgaljeni in zaničevani. Razlike ni. Vse žuli v enaki meri pomanjkanje in beda, vsi jedo isti trdi kruh s solzami v očeh. Zato sta se morala združiti pero in kladivo, saj se borita oba za — obstanek.

Še se sicer nahajajo izobraženci, ki vihajo nos v bližini delavca, ki se poti pri delu, ki jim je pod častjo ponuditi nežno negovano roko žuljavi pesti, *a med nami jih ni*. Še žive »gospodje«, ostanki iz prešlih dni, ki si sila domišljajo na naslove brez sredstev, na siromaško dostojanstvo, na obledeli lesk uradne uniforme. *Tudi teh ni med nami*. Ti se štejejo še vedno — o ironija usode — med — kapitaliste in so pripad-

niki kapitalističnih strank. So pa tudi izobraženci, ki so v brezmejni sebičnosti poteptali ideale ter si poiskali, zviti kakor kače, z lažjo in intrigami polna korita. *Tudi takih ni med nami!*

Velika večina izobraženega proletariata pa še veruje v vzore, še ceni poštenost in pravico, ljubi bolj solnce od teme, čisla bolj prostost, lepoto in življenje kakor suženjstvo in gnjusno spako neživega zlatega teleta. Ti so združili v NSS pero s kladivom, ker čutijo z delavcem saj zmrzujejo ž njim vred in stradajo ž njim.

Kladivo in pero! Nepremagljiva sta, dokler sta složna. Brez kladiva, ki udari, brez peresa, ki preračuna mesto, kamor naj pade z uspehom udarec, ni zmage, ni izboljšanja skupnega, nevzdržnega položaja.

Kakor izobraženstvo, tako pa je žalobog tudi delavstvo razdeljeno, nesložno. Zmešane glave komunističnih teoretikov so vcepljale predolgo v lahkoverne mase praktično neizvedljive ideje in jih zavedle na stranska pota v še večjo bedo in brezpravnost. Drugi del delavstva se je dal izkoriščati od koristolovcev, ki so se mu laskali, dokler niso splezali po hrbtih svojih sotrpinov na zlatega teleta, od koder se jim zdaj pomilovalno posmehujejo. Ti so napravili prostor novim mečem z istimi cilji. *Takih voditeljev ni med nami.*

O Aleksandru Velikem, kralju makedonskem, pripovedujejo sledečo mično dogodbo. Ko je kralj v hudih bitkah premagal mogočnega Darija, se mu je umaknil ta na vzhod preko puščave. Aleksander ga je zasledoval z vojsko ter

zašel v pustinjo v kraje, kjer ni bilo najti kapljice vode. Tu je konjenik naletel pod skalo na nekoliko deževnice, jo zajel s čelado ter jo prinesel Aleksandru, ki je kar koprnel od žeje. Toda kralj — izlije vodo v pesek, rekoč: »Za enega je preveč, za vse premalo!«

Taki so naši voditelji, voditelji v NSS. Neštetokrat se jim je nudila prilika »zaraditi«, toda *za enega je bilo preveč, za vse premalo*. Z nami vred trpe raje žejo, isto pomanjkanje, isto revščino. NSS je stranka proletarcev od najvišjega do najnižjega. — »Naša Pravda« ne temelji na neizčrpnih fondih kake banke, med nami ni bogatašev, ki bi žrtvovali milijone v strankarske svrhe. *Od ust si pritrgujemo*, da vzdržujemo list in agitacijo po geslu: *Vsi za enega, eden za vse.*

Zato pa naša stvar mora napredovati in zmagati. NSS, ki je prva znala združiti kladivo in pero v grbu, bo nadaljevala združevanje in nesebično delo, dokler ne bo zadnje pošteno kladivo in zadnje požrtvovalno pero mobilizovano v močni, nepremagljivi fronti proti izkoriščevanju in izmzgavanju. *Vi pa, somišljeniki naši, ki kakor »krti rijeje pod zemljo in mečete velikanske krtine dan na dan iz globočin«, vi vsi, »ki so zamazana vam lica znoja, tekočega s čela curkoma«, in vi, ki sključeni sedite po pisarnah, lačni, žejni, bedni, vi širite na daleč nauk o kladvu in peresu, naj gre od ust do ust ter do zadnje selske koče, da nezmagljiva sta v edinstvu, slogi!*

Ali ste že pridobili novega naročnika?

Strokovni vestnik.

Odsek stavbinskih delavcev NSZ ima svojo redno sejo v sredo 14. t. m. ob pol 7. uri zvečer v tajništvu NSZ. Tovariši, pridite vsi in točno. — Tajnik.

Stavbinski delavcem. »Unija«, glasilo demokratske stranke, si ne more kaj, da ne bi z zasmehom poročala o akciji, ki so jo započeli stavbinski delavci v doseg zboljšanja svojih razmer. Ker pa ne more objektivno pisati, se zaletava v Narodno-socialno zvezo, odnosno v odsek stavbinskih delavcev, češ, da se oglašajo po shodih, čeravno je bila na kongresu delovnega ljudstva odslovljena. Gospodi pri »Uniji« je dobro znan potek kongresa in vedo tudi, da je bil kongres političen. Ker pa njihova »Unija« meče svojo politično in strokovno organizacijo v en koš, misli, da dela to tudi NSZ. Pa je na krivi poti. Zlobnost »Unije« poznajo naši delavci predobro in se jih zato nobena njena beseda ne prime, ker je sploh ne bero. Tako gospodje pri »Uniji«, NSZ bo tudi v prihodnje nastopala enotno pri skupnih akcijah strokovnih organizacij, kakor je doslej vedno nastopala. Vaš zastopnik, pa naj le zastopa interese — kapitalistov.

Zaneteajte naš list v vseh javnih lokalih, kavarnah, gostilnah, brvnicah itd!

Naši oglasi imajo uspeh! Zato nabirajte oglase!

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Pomagajte...« hoče kričati, toda že mu tišči eden usta, dočim drugi z debelo palico neusmiljeno udriha po njem. Stari lopov se zvija kot črv, toda zaman. Udarec sledi udarcu. Vrata sosednjih stanovanj se odpirajo, hišni stanovalci se stekajo na hodnik.

»Kaj se godi tukaj! Zakaj pretepete gospoda?« izprašujejo jezno oba moža.

»Ker je slepar,« odvrne eden, dočim še vedno tišči Cliffordu usta, da ne more kričati, »in sicer posebno pretkan slepar. Njegova specialiteta so mlade deklice, ki jih lopov zvaža. In ker je nameraval zvabiti nevesto mojega prijatelja, sva mu dala posebno lekcijo, ki jo bo dobro pomnil.«

Seveda se hišni prebivalci nikakor ne zadovolje s tem pojasnilom, marveč se čujejo klici po policiji. Medtem sta moža že namlatila Clifforda kot snop žita; nato ga pobereta in hitro odneseta po stopnicah navzdol.

»Pomoči!« javka Clifford.

»Tiho!« mu zašepče eden od mučiteljev, »tiho, sicer je vašega življenja konec!« Clifford meni v svojem strahu, da se mu nekaj jeklenega bliska pred očmi. Zato zamiži in le še nekako zdihuje deloma od bolečin, deloma od strahu.

V veži ga položita moža na tla. Eden izmed njiju se še pripogne k nizkotnemu lopovu, potem pa hitro zbeži na cesto.

Ko hišni prebivalci dvigajo nezavestnega Clifforda, zapazijo, da ima na prsih pripet velik list. Z grozo čitajo njegovo vsebino:

Svarilo!

Lopov Clifford je pokveka barona Hardya, kateremu ta ničvrednež dovaja uboge, v denarnih stiskah nahajajoče se deklice, da jih potem skruni.

Pravzaprav lopov Clifford in njegov baron nista vredna, da se ju sploh omenja, vendar je treba rešiti njihove žrtve. In to hočem izvesti; tema dve in tudi drugim lopovom bom strgal krinko z obraza in jih izročil javnemu zaničevanju.

Svarim zapeljivce pred nadaljevanjem njihovih ostudnih načrtov, ker jih sicer uničim ravno tako, kot kaznujem lahkožive dekline v Whitechaplu. Jak.

Prisega pred mrtvaško glavo.

Molly Gordon je bivala že skoro teden dni v skrivnostni hiši na cesti ob zapadnem obrežju, ne da bi vedela, kje se pravzaprav nahaja. Mož s krinko ves čas ni videla, svoje sobe pa sploh nikoli ni smela zapustiti. Edina oseba, katero vidi, je Eliza,

ki svojo varovanko večkrat obišče. Jimova ljubica prinese s seboj o taki priliki manjša ročna dela in ji semtertja tudi ukaže, da izvrši kako delo v gospodinjstvu. Ker je pa bila Eliza zelo redkobesedna ter svoje neprijaznosti napram Molly tudi ni nič prikrivala, je lepa policijska špijonka prav bridko občutila odvzeto prostost. In prav kmalu pa je občutila svoj zapor tudi še na drug način. Sicer tako cvetoča lica so postajala od dne do dne bledejša. Uboga deklica si je želela vsaj kake izpremembe, če že ni mogla upati na prostost. Enolično življenje jo je navdajalo z obupom. — — —

Tiho in v misli zatopljen sedi v svoji sobici, ki jo je razsvetljevala svetilka, katera gori skoro noč in dan.

Molly se niti najmanj ne nadeja, da doseže kedaj zopet svojo prostost, saj bi se moral strašni maščevalec vendarle bati, da ga izda. Pa da bi vsaj smela kam iz svoje tesne sobice! Občutek se je loteval, da tega ne bo mogla še dolgo prenašati. Naenkrat plane kvišku. Zapah na vratih se je namreč odmaknil. Ali že zopet pride Eliza? Saj je komaj odšla. Med vratmi stoji mož s krinko, katerega je najmanj pričakovala, zato se nemalo ustraši.

»Ne bojte se!« jo nagovori maskiranec, »nič zlega vam ne storim!« Molly se dvigne s sedeža, na katerega se je bila od strahu sesedla.

»Vsedite se«, reče tajinstveni mož ter se tudi sam vsede na bližnji stol. »O neki zadevi se moram z vami pogovoriti.«

Trepetajoča Molly uboga. Njena bojazen seveda ne ostane prikrita maskirancu.

»Nespametno dete, saj se vam ni treba ničesar bati. Ako bi vas bil hotel ugonobiti, bi me pač nič ne oviralo, da izvršim svoj sklep.«

Molly trepeče. Tajinstveni mož pazljivo opazuje njen mičen, blede obraz ter čez nekaj časa nadaljuje: »Vaša vnanost kaže na popolno oslabelost. Se li imate nad čem pritožiti?« Molly molči. »Škodilo Vam je to, da ste morali ostati v tesno odmerjeni sobici. V tem pogledu bom takoj odredil premembo. Za enkrat Vam še ne morem dati prostosti, to vam je pač jasno. Toda dovoliti vam hočem, da se morete prostje gibati. Ste s tem zadovoljni?«

Solze hvaležnosti ji oblijejo blede in upadla lica.

»Kaj takega nisem zaslužila,« izpregovori Molly jecljaje.

»Kar je bilo, pozabiva. Od slej se morete prosto gibati v hiši kot vse moje ostalo obje. Vendar predno vam to dovolim, mi morate še nekaj obljubiti — «

Pri teh besedah se tajinstveni mož dvigne s stola.

»Pojdite z menoj,« ukaže Molly, katere ponižno in polna najlepših nad slusa njegov poziv. Tajinstveni mož gre naprej po dolgem hodniku ter odpre konec hodnika vrata. Vstopita v razkošno opremljeno so-

bo. Maskiranec gre še dalje, dokler ne obstane pred malimi vratmi. Molly čuti, da jo je prijel za roko, toda sedaj se ne trese več. Nekako spoštovanje in zaupanje ima do moža, ki ji je tako velikodušno odpustil. Sedaj odpre maskiranec mala vrata in potegne Molly s seboj v majhno čimnato. Deklico obide groza. Nahaja se v sobi, ki je tudi dragoceno opremljena. Sredi sobice stoji s črnim blagom pogrnjena miza. Dvoje sveč gori v težkih, srebrnih svečnikih, med njima pa leži ostudno režeča se mrtvaška glava. Maskiranec stopi z Molly pred strašno prisposodo smrti. Iz strahu se deklica skoro zgrudi na tla. Vidi temne očesne votline v lobanji, ki so navidezno preteče obrnjene vanjo, pri utripajoči svetlobi sveč se ji zdi, da se bliščeče beli zobje v koščeh njih čeljustih nalahko pregibajo.

»Pogleknete!« ukaže maskiranec z glasom, kateremu se ni mogoče protiviti. — Molly pade na kolena — oči ne more obrniti od strašne lobanje.

»Dvignite roko in prisežite!« nadaljuje zagonetni mož svečano.

»Ponovite vse besede, ki jih bom izpregovoril.«

Molly dvigne roko — toda komaj ima toliko moči, da ugodí želji strašnega moža. Sedaj začne maskiranec izgovarjati prisego, njegov glas zveni kot bi govoril mrtvec iz groba:

»Tukaj, pri tej lobanji prisegam, da ne bom nikoli poskušala zapustiti te hiše. Prisegam, da ne bom nikoli vstopila v podzemeljske prostore te hiše in da ne bom nobenega hišnih prebivalcev izpraševala po stvarih, ki bi se mogle nanašati na dogodke v hiši. Zapadem naj smrti s strašnim, mukopolnim koncem, če kedaj ravnam proti tem odločbam!«

Tajinstveni mož je izgovarjal počasi z groznim mirom stavek za stavkom. Molly ponovi besedo za besedo. Grozne končne besede so bile izgovorjene.

»Ali ste razumeli mojo željo?«

»Da,« dahne Molly.

»Hiša je dobro zastražena. Vsak poskus bega bi bil brezuspešen ter bi vam potem nič več ne mogel prizaneti. Pred nekaj časa je bila istotako v tej hiši jetnica. Pri segla je kot vi, toda prelomila je prisego.

»Takat,« povdarja s posebno močnim naglasom, »takrat je stala tu samo črna pogrnjena miza in obe sveči. Ko je pa izdajalka prejela zaslužen kazni, sem postavil njeno lobanjo tu na mizo. Čuvajte se, Molly Gordon, — čuvajte se izdajstva, sicer se boste režali dve mrtvaški glavi in buljili v praznoto na črno pogrnjeni mizi!«

Deklica bi se bila vsled strahu in groze zgrudila, da je ni držal zagonetni mož s svojo močno roko.

»Čuvati se moram, ker nimam drugega sredstva, da se ubranim pred izdajstvom, ki bi bilo zame lahko usodepolno.«

Deklica buli s široko odprtimi, osuplimi očmi na mrtvaško glavo. Kdo neki je bila reva, katere ostanki reže s črne mize, je-li bila mlada in lepa?

Na svoje misli ne dobi odgovora, mož z masko je znal prikrivati svoje skrivnosti. Sedaj odvede omahujočo Molly iz groznega prostora. Molly ima občutek, kot da je vstala iz groba k novemu življenju.

»Do nadaljnjega ostane ta hiša vaš dom,« reče mož s krinko. »Morete se prost in neovirano gibati v hiši in nihče vas ne bo nadlegoval. Če se pa kdo osmeli vas razžaliti s kako besedo, ali si kdo dovoli najmanjšo zaupljivost, se obrnite na mene, jaz vas bom varoval pred vsako nadležnostjo.«

Proseče dvigne Molly roke kvišku. Njene temne, s solzami napolnjene oči izražajo srce pretresujočo prošnjo, ki tajinstvenemu možu ne ostane prikrita. Prijazno vpraša:

»Imate še kako željo?«

»Moji roditelji — moja uboga mati — plaka za menoj, ker me smatra za mrtvo.«

Tajinstveni mož odvede Molly k pisalni mizi in jo opozori na pisalno orodje.

»Vzemite pisemski papir, gospodična Gordon.«

Molly se mehanično odzove pozivu.

»Pišite, gospodična! Nagovor svojim staršem sestavite samil!«

Mala, mrzlično vroča roka hitro napiše:

Moji dragi, iskreno ljubljani stariši!

»Dobro, sedaj pa pišite, kar vam bom narekoval,« reče maskiranec, ko se je površno ozrl na pisemski papir.

Gotovo se žalostite nad mojo smrtjo — toda jaz živim. Po naključju sem bila rešena, vendar ne poizvedujte, kje se nahajam, ker se sicer nikdar več ne snidem.

Nobena nezgoda se mi ne bo pripetila in ako se zopet vrnem k vam, se vrnem taka kot sem odšla. Glede moje časti bodite povsem brez skrbi.

To je vse, kar vam smem pisati. Sedaj se pa podpišite, gospodična, srce otroka sme izraziti svoja čustva.«

Deklica napiše:

Svoje drage poljubljiva Vaša hčerka Molly.

Sedaj pa še naslovite,« nadaljuje tajinstveni mož, ko vlaga Molly pismo v ovitek. Deklica sluša ter napiše s tresočo roko: Policijski uradnik

Henrik Gordon

London E. C. Vilmotova cesta 14.

»To pismo bo še danes dostavljeno vašim starišem,« reče Jak. Z izrazom neizmerne hvaležnosti prime deklica njegovo roko ter jo s solzami v očeh neprestano poljublja.

(Dalje prih.)

Jože Nachtigall.

Kakor znano, je Jože Nachtigall predsedal. Iz velikega komunista in socialista je postal velekapitalističen radikal. Izdal je poseben letak v nemškem in slovenskem jeziku, v katerem razlaga svojim dosedanjim sodrugom vzroke in svoje taktične poteze.

Za volilni gulaž jim je prinesel tudi že uspeh svoje taktike i. s. da je izposloval naknadno izplačilo mezd, ki so bile odtrgane radi stavke lansko leto v delavnici in na koroškem kolodvoru v Mariboru. Radikali že vedo, kaj dajo, in če se jim to izplača. Račun je jasen. Tri tedne par kronc dajati (in še to iz blagajne juž. žel.), potem pa štiri leta daviti delavstvo. Torej dobra kupčija. Radikali, ki vedo, da je Jože zgovoren možakar, si pa mislijo: kamor gre zgovorni Jože, tje gredo tudi nemni Janezi, Pepčki in Lojzeti. Janezom, Pepčkom in Lojzetom bomo potom zgovornega Jožeta pošiljali kronce, potom draginje, pri kateri imamo besedo mi, velekapitalisti, ne pa Jože, bomo zopet Janezom, Pepčkom in Lojzetom kradli iz žepa stotake. Kolikor bomo Jožetu dali, da bo lahko svojim Janezom in Pepetom usta zamašil in sam dobro živel, stokrat toliko bomo dobili nazaj že samo pri moki.

Da, če bi bili naši delavci analfabeti, kakor jih je mnogo v Srbiji, bi to vse šlo; šlo bi tudi, če ne bi bilo nas Narodnih socializtov, ki delavstvo opozorimo na take trike.

Pa tudi Joži Nachtigallu moramo dati nekaj prav. V svojem letaku pravi, da je prišel do prepričanja, da z ostalimi komunističnimi in socialističnimi voditelji, kakor so Golouh, Kopač, Kristana, Slanovec, Bernot, Koren itd. ni bilo mogoče delati, ker so koristolovci. Dobro jim je povedal. Vsi so namreč kar odkrito farbali svoje sodruge.

Bog se usmilil ubogega delavstva, si misli Tone Nachtigall. Če se ljudi farba, se jih mora tako farbat, da se tega ne zavedajo; treba je delati tako, kakor delam jaz. Pred volitvami je treba nekaj gulaža, ki je sicer že profitiran iz delavskih žuljev, po volitvah pa pesek v oči na ta način, da bo vlada, kadar bo absolutno primorana nekaj dati, dala potem mene. Kaj ne, Jože? Tako je že v naprej z radikali dogovorjeno! — Kaj pa z draginjo?

Ali imate od radikalov tudi zagotovilo, da draginja ne bo več rastla? Ali imate zagotovilo, da bodo groši, ki jih vam bo vlada dala za pesek v oči tudi kaj zalegli? Zakaj niste v svojem rumenem dvojezičnem letaku povedali, da boste v slučajih izvolitve igrali med radikali baš tako klaverno ulogo, kakor jo je in jo morda še enkrat bo prof. Reisner med demokrati kot zastopnik uradnikov in dr. Gosar pri SLS?

Jože Nachtigall je torej obupal nad socialističnimi programi in šel h kapitalističnim agrarcem, vključno temu, da bi se moral zavedati, da delavec in njegov zastopnik nikdar obupati ne sme, ker tvori delovno ljudstvo velikansko večino v narodu. Združiti je treba vse proletarce, kakor je to zahtevala Narodno-socialistična stranka, pa so ji to delo onemogočili koristolovski socialistični voditelji z Jožetom vred.

Danes se delovno ljudstvo tega zaveda, da je edino Narodno-socialistična stranka tista, ki odkrito zastopa delovno ljudstvo, ki se ne prodaja za hrbtom delavstva raznim vladam za osebne koristi poslancev.

Naša dva poslanca Deržič in Brandner sta v dobi svojega poslovanja dokazala, da je edina pot za uspešno zastopanje delavstva in uradništva v stranki, ki je neodvisna od kapitalističnih in veleagrararnih strank.

Čistost naše stranke je tudi vsakemu delavcu dovolj garancije, da ji vsak proletarec lahko zaupa popolnoma.

Vsak delavec, ki se zaveda svojega razrednega stališča, bo dne 18. marca glasoval za Narodno-socialistično stranko in odbil vse gulaže in obljube kapitalističnih strank in socialističnih koristolovcev, ki so učenci Kristanov, Golouhov in Nachtigallov.

Skrinjica Narodnih socializtov na Štajerskem je predzadnja in nosi modro listo.

Kakor pri zadnjih volitvah, tako je tudi sedaj: *Ta plava — ta prava!*

Neverjetna perfidnost.

Vsaka politična organizacija uporablja ob času volitev svoje posebno orožje za pobijanje svojih političnih nasprotnikov, vendar se še do danes menda ni pojavil slučaj, da bi katera politična organizacija zabredla tako daleč, da bi si drznila uporabljati najsvetejše verske svetinje v to, da z njimi ustreza svojim političnim namenom, kakor je to storila naša Slovenska ljudska stranka, ki prinaša v »Glasniku presvetega srca Jezusovega« št. 3. tega leta sledeči dopis:

Volitve!

Tudi volitve so verskonravno dejanje, da ž njimi: ali — služiš Bogu, ali pa kljubuješ Bogu in ga žališ! Dobra volitev — dobro delo za nebesa; slaba volitev — greh, obremenitev vesti, dušna škoda! Tudi z volitvami se dela za večnost. Častilci božjega Srca, uredite volitve tako, da bo ž njimi zadovoljen vaš Zveličar, največji prijatelj Slovencev: Gospod Jezus Kristus! Glasnik prosil, da se pri volitvah upošteva to-le:

1. Izročite, priporočite cele volitve — presv. Srcu! 2. Molite volilci in nevolilci, zlasti žene, mladina, otroci k Svetemu Duhu za razsvetljenje in za srečen izid letošnjih pomladanskih volitev. Molite prisrčno, molite zaupno, molite vstrajno! 3. Ne dajte se razburiti! Ohranite mirno kri, mirno srce! Ostanite čisto mirni! 4. Pomislite dobro, kako boste volili, vprašajte nebeško Mater, nebeškega Očeta, vprašajte Jezusa v presveti Evharistiji! 5. Za dan volitev se volilci spravite z Bogom, volit pojdit v stanu — milosti božje!

6. Volit pojdit gotovo vsi volilci! Vsak volivec — brezizjemno! Bog vas kliče! Vest Vam naroča! Volite pa — po božji volji! Volite za tisto stranko, ki jo poznate za najbolj krščansko, veri in cerkvi najbolj zvesto! Volite v parlament može, o katerih dobro veste, da se najbolj drže božjih in cerkvenih zapovedi! Može, ki zvesto služijo — Bogu, bodo tudi najlepše skrbeli za svoj narod, za ljudstvo!

Volilci slovenski, postavite za svoje zastopnike v parlament može, ki neustrašno vihtijo prapor — krščanske pravice in ljubezni!

Volilci, predno pade Vaša kroglica v volilno skrinjico, položite jo — v presveto Srce Jezusovo!

Srce Jezusovo bodi simbol srečnega izida! Mi z Bogom — Bog bo pa z nami! — (Podčrtali sami.)

Kako neki naj si človek sploh misli večjo hudobijo kot je ta, da si upa Slovenska ljudska stranka na eni strani hujskati svoje pristaše, da naj gredo nad političnega nasprotnika z lopatami, krampi in noži ter raznim drugim morilnim orodjem, kakor se je to zgodilo meni, na drugi strani pa priporoča, naj vsak volilec »položi svojo kroglico v presveto srce Jezusovo«.

Gospodje, povejte no, kako se to uje. Ali mislite, da bo prišel še kak večji antikrist? Ali naj se čudimo, če pri takih razmerah vera peša? Saj jo vendar Vi sami najbolj ubijate. Čudno, da ne greste z Najsvetejšim v monštranci na volilno agitacijo. Da Vas ni sram!

Pozivam vse poštene in krščansko misleče ljudstvo, da pošteno obračuna z Vašo brezbožnostjo. Sram vas bodi, farizeji! — K. Žnuderl.

Proč od „Unije“.

»Nova Pravda« je pred časom prokovala, da bo »Unija« kmalu priporočala svojim članom naj glasujejo za edino zveličavno JDS. In »Nova Pravda« se ni zmotila. Štev. 6. dične »Unije« poziva svoje člane volilce naj glasujejo pri volitvah za JDS, ker se je edino ta stranka izrekla za njen program. Ni li res tako tudi »Nova Pravda« pisala? Saj je vsakdo tudi moral že v naprej vedeti, kdo se bo za program izrekel, saj so ga vendar v tajništvu JDS napisali in ga je JDS pod firmo SSDU tudi izdala. Navin pa so gospodje pri »Uniji«, ko pravijo, da je JDS prosila, naj se upošteva slučajno politično situacijo in je Unija seve na to pristala, ker ve, da se njen program ne da čez noč uresničiti. Unija dobro ve, in njeni voditelji še bolje, da se ne bo njen program nikoli uresničil, dokler bo v službi JDS in dokler bo le past, v katero skuša ujeti nove »robove« za JDS stranko. Smejati se pa mora vsakdo prav od srca, ko bere, da je »Unija« ohranila svojo samostojnost, katero nikoli imela ni. Če kdo hlapčuje od rojstva, je težko, da postane samostojen in to ve tudi naša »Unija« prav dobro.

Tovariši volilci! Delavci! Sedaj se Vam je »Unija« sama razgalila in pokazala, da je to, za kar so jo vsi poštene delavci in socialisti že davno smatrali in to tudi povedali.

Vsi smo vedno trdili, da je »Unija« privesek JDS. To je danes sama javno dokumentirala. Ne bomo vas pozivali, da se te »Unije« ogiblujete. Če ste poštene, če hočete sebi in svojim družinam dobro in če nočete hlapčevati kapitalistu, tedaj veste, kaj vam je storiti: proč in zopet proč od zloglasne »Unije«!

Narodni socialisti volijo 18. marca svoje kandidate disciplinirano, kompaktno, kot en mož!

Naši shodi.

V nedeljo se je vršil ob 2. uri popoldne v Narodnem domu v Novem mestu javen shod NSS, ki je bil zelo dobro obiskan. Poročala sta okrajni kandidat za Novo mesto in črnomeljski okraj tovariš Meršol in tov. Deržič. Po poldrugournem govoru tovariša Deržiča se je oglasilo nekaj poslušalcev, med temi tudi izrazit mladinski demokrat, ki pa je dobil zaslužen odgovor in je obmolnil. Eenoglasno je bil sprejet sledeči poziv: Na javnem shodu NSS dne 4. marca 1923 v Narodnem domu v Novem mestu zbrani zborovalci ugotavljajo, da so dosedanje vladne stranke s svojim delom gmotno uničile javne in privatne nameščenice, kakor tudi druge male ljudi, ki živijo samo od tega, kar zaslužijo. Da se rešimo današnjega obupnega stanja, je neobhodno potrebno, da se združijo vsi, ki živijo od svojega dela, ter da se stvori enoten blok duševnega in ročnega delovnega ljudstva.

Vsled tega pozivljemo javne in privatne nameščenice in upokojece vseh kategorij, delavce, male obrtnike, male trgovce in male kmete, da se združijo v enotno fronto narodno zavednega po socialni pravičnosti stremerega delovnega bloka, ki ga edino predstavlja in s poštenim delom ne-sebično zastopa Narodno-socialistična stranka.

V nedeljo dopodne se je vršil v Kočevju javen shod naše stranke, ki je bil kljub skrajno slabemu vremenu prav dobro obiskan. Poročal je tov. R. Juvan. Na predvečer se je vršil krasno uspeli sestanek, na katerem se je razpravljalo o raznih političnih in gospodarskih zadevah. Položaj v Kočevju je za našo stranko zelo ugoden.

Isti dan popoldne se je vršil v Ribnici »pri Arkotu« javen volilni shod NSS. Obširni prostori so bili nabitni polni. Vsi množestevilni navzoči so izvajanjem kandidata tov. R. Juvana burno pritrjevali. Vladalo je prav živahno razpoloženje in navdušenje za našo stranko. Od nasprotnikov sta bila navzoča dva ali trije, ugovarjal ni nihče. Tudi v Ribnici vidno napredujemo.

Dolenji Logatec. Javni shod NSS se je vršil v nedeljo dopodne ob desetih v gostilni pri Kuncu in je bil izredno dobro obiskan. Na shodu je poročal tov. Ivan Tavčar in so bila njegova izvajanja sprejeta z velikim odobravanjem. Isti dan popoldne sta se vršila v Dolenjem Logatcu tudi shoda demokratov in komunistov. Na obeh shodih pa ni bilo prav nobenega navdušenega razpoloženja.

Rakek. V nedeljo popoldne se je vršil v gostilni pri županu shod NSS, ki je bil množestevilno obiskan. Shoda so se udeležili tudi komunisti, ki so v neki drugi gostilni zastoj pričakovali svojega javljenega govornika. Na shodu je poročal tov. Ivan Tavčar in so se vsi navzoči izjavili za narodno-socialistično idejo.

Klerikalna posurovelost.

Preteklo nedeljo je imela naša stranka sklicane shode v Šmartnem in Litiji. Strankin govornik okrajni kandidat tov. Rupnik je po maši po otvoritvi zborovanja pričel govoriti. Med tem pa je prišla cela klerikalna garda na shod in pričela z zmerjanjem in obmetavanjem z blatom in opeko motiti shod. Navzoča sta bila tudi oba duhovnika dekan Rihar in kaplan Šparhakel. Ker se tov. Rupnik ni hotel umakniti, so poslali v boj šmarskega peka Drčarja, ki je v imenu krajnega šolskega sveta zahteval, da naš govornik ne sme stati na stopnicah šolskega poslopja. Množica je bila nahujskana z lažjo, da je tov. Rupnik med vojno kot »oberlajtnant« obešal ljudi. Iz množice je celo neki klerikalec pritrtil in zaklical, da je bil on med vojno Rupnikov »purš«. Oba duhovnika sta pasivno in celo večkrat vzpodbujevalno nadzorovala svoje ovčice.

Ob 10. uri dopoldne bi se imel radi dežja vršiti shod v Litiji v gostilni gosp. Kremžarja. Tudi tje so prišli klerikalci iz Šmartna in Litije pod vodstvom litijskega župana Lebingerja motiti shod. Ženske so bile oborožene z jajci, ki jih je najbrž multimilijonar in katoliški socijalec Lebinger dal raznim Marijinim devicam, da so ž njimi obmetavale naše ljudi. Zahtevali so predsedstvo, a ga niso dobili in shod je bil po 12. uri razbit.

»Slovenec« prinaša zavita poročila in skuša oprati zamorca, dekana Riharja. Poznamo se in povdarimo samo sledeče: Klerikalci so v volilni boj uvedli brahijalno silo in to pod vodstvom katoliških duhovnikov. Sprejemamo ta boj, ker je znak, da klerikalci izgubljajo v vseh onih krajih, kjer narodni socialisti med kmečkim ljudstvom proti njim nastopajo. Zaviljanja in laži v »Slovencu« in dejstva, da so klerikalci vpegljali na shodih nasilje, nas ne bodo zapeljali, povdarjamo pa, da bomo, če ne bo miru, vračali milo za drago in gospodje klerikalci naj bodo prepričani, da jim bo to marsikje zelo neprijetno.

Naša skrinjica za okrožje bivše Štajerske s Prekmurjem je predzadnja.

Shod v Sevnici. Preteklo nedeljo se je vršil volilni shod naše stranke v Sevnici. Ker je bil istočasno sklican shod SLS pred cerkvijo, je prišlo do prerekanja med našimi in pristaši SLS, kateri so po govoru kandidata Skoberneta začeli svoje ljudi odganjati, da bi ne slišali resnice iz ust posl. Brandnerja, ki jim je hotel razložiti, da delo najmočnejše stranke SLS najbolj dokazuje borne plače gg. kaplanov, ki so največji reveži pod milim nebom. Ker je začel padati dež, se je shod naše stranke nadaljeval in končal v gostilniških prostorih.

Shod na Blanci. Nastop SLS v Sevnici, ki je s svojimi plačanci razgrajala, boječa se slišati resnico, je kandidat Skoberne moral bridko poplačati na Blanci. S svojim vozom se je peljal na Blanco v spremstvu sevnškega kaplana uro prej, kakor naš govornik in je kar začel govoriti v prostoru, kjer je bil sklican naš shod, dočim so mu že preje v neki drugi gostilni onemogočili zborovanje. Medtem je prišel tov. Brandner in Skoberne mu je zaklical nasproti: »Ta je za srbsko vojsko!«, kar pa ni nič zaleglo. Zborovalci so odločno zahtevali, da mora govoriti tov. Brandner. Ko se je tov. Brandner dvignil in začel govoriti, jo je Skoberne popihal, čeprav je tov. Brandner izjavil, da lahko shodu prisostvuje in potem odgovarja. Tudi tu se je zbal resnice in je raje šel, ko je videl, da ima premalo pristašev, da bi shod preprečil. Tov. Brandner je nato v poldrugo uro trajajočem govoru razvil program NSS in poudarjal delo nasprotnih strank v narodni skupščini. Njegovim izvajanjem so zborovalci neprestano pritrjevali in so sklenili voliti stranko trpinov in ne pa stranke veleagrarcev.

Volilni shod javnih nameščenicev, ki ga je priredila naša stranka pretekli teden v Mariboru, je lepo uspel. Zanimivo je bilo poročilo tov. poslanca Deržiča, ki je dokazal krivdo demokratske stranke na sedanjih obupnih razmerah javnih nameščenicev, posebno nižjih, katerih draginske doklade so demokrati maksimirali. Nato je govoril okrajni kandidat za mariborski volil. okraj, tov. Mohorko, ki je poznan kot zaščitnik stanovanjskih najemnikov. Izjavil je, da je smatral za svojo dolžnost sprejeti kandidata na programu stranke zapostavljenih in zatiranih, za katere se bo vedno boril. Končno je še govoril nosilec kandidatne liste tov. Brandner ter orisal sedanji volilni položaj, zatrjujoč, da bo v slučaju izvolitve le toliko časa obdržal poverjeni mo mandat, dokler bo užival zaupanje svojih volilcev, ne pa tako, kakor je napravil obč. svetnik Novak. Ko so nato govorili nekateri drugi govorniki izmed zborovalcev, vsi navdušeni za narodno-socialistično stranko, je shod zaključil njegov predsednik tov. Roglič.

Naši shodi v Prekmurju. Pretekli teden je priredila naša stranka v Prekmurju več volilnih shodov in sestankov, ki so vsi lepo uspeli. Kot govorniki so nastopali naši kandidati posl. Brandner, dr. Vesnik in Fran Györek. Razlika med našimi shodi in shodi nasprotnih kapitalističnih strank je ta, da se na naših shodih ne plačuje pijača, medtem ko vse druge stranke postopajo po madžarskem sistemu. Toda če bodo imele uspeh, je drugo vprašanje, ker volilci dobro vedo, da je bil denar, s katerim razmetavajo kapitalistične stranke, ukraden iz njihovih žepov. Zato bodo volili tako, kakor jim bo narekovalo srce.